

8. Mar. 1841

SENDER

Martinus Rørbye, Rose Schiøtt

RECIPIENT

Frederikke Rørbye, f. Stockfleth

FACTS

Document type:

Letter

Sender's location:

Rom

Recipient's location:

København

Mentioned people:

Heinrich Abeken

Emilie Brun

Emilie Collett, f. Rørbye

Christian Dalgas

Olivia Francisca Eddelien, f. Hjorth

Ida Louise Mathilde Falbe

Bengt Erland Fogelberg

Vilhelm Grevenkop-Castenschiold

Albert Küchler

Adam Müller

Niels Sigfred Nebelong

Robert Reinick

Elise Rørbye

Emma Eulalia Rørbye

John Rørbye

Julie Fredrikke Rørbye

Christian Frederik Schiøtt

Wilhelmine Schiøtt

Charlotte Johanne Schiøtt, f. Schack

Olof Johan Södermark

Christian Trepka

Archive:

Det kgl. Bibliotek, Acc. 1996/44

TRANSCRIPTION

Rom den 8de Martz 1841.

Den første April nærmer sig, og jeg undlader heller ikke i Aar, at bringe dig kjæreste Moder min kjærligste Lykønskning, gid, at du i det tilstundende, som i de foregaaende Aar, maae nyde en bestandig Sundhed, og lad mig da snart have den Glæde at gjensee dig saa tilfreds, som Ingen ønsker inderligere end din hengivne Søn. At vor kjære Rose deeler disse Følelser med mig, behøver jeg vel neppe at anmærke, dog, da det nu er hendes udtrykkelige Begjæring undlader jeg det ikke, omenskjønt hun vel sagtens selv gjentager det i de Linnier, hun nedenunder [overstreget: har] tilføier. Hun skammer sig næsten, siiger hun, nu først at kunne takke for dit og Piigebørnenes kjærlige Brev i Anledning af vor lille Piiges Fødsel; dog kjæreste Moder, da du vel veed hvorledes det gaar i et Huus, naar et uroligt lille Væsen har indfunden sig, og meget mere i et Huus, som hos os her i Rom, hvor den Lilles Pleie næsten ganske beroer paa Rose, da vil du vist indsee hvor faae Øjeblikke der er til hendes Raadighed, og det bliver derfor næsten en aldeeles Umulighed for hende at skrive, om hun end har nok saa megen Lyst; og det er, hvad dig angaar kjære Moder virkelig Tilfælde. Den Lille vaagner regelmæssigt med os om Morgenens, og omenskjønt hun vel er mild og venlig, har dette dog ikke synderlig Varighed, vis hun ikke snart faar sin Pappa (paa plat dansk Barnemad) men er den nu fortæret, da maae hun klædes paa, og er dette skeet, da har Rose et Par Tiimers Tiid til at klæde sig paa etc. Da har hun igjen det lille Væsen paa Halsen, og hun maae enda være glad, vis hun henimod Middag kan faae hende til at ligge roligt imedens hun besørger Kjøkkenet, dog, førend Maden er færdig har Væsenet alt tabt Tolmodigheden, og da maae jeg, vis jeg er hjemme, søge at adsprede hende, indtil vi skal spiise, da maae som oftest Rose sidde med hende paa Skjødets for at holde hende rolig, og om Eftermiddagen kan hun næsten intet Øjeblik lægge hende i Vuggen, hun vil blunde paa Armen indtil Kl 7 da hun bliver afklædt og kommer ordentligt til Roe. Fra Kl 8 indtil vi gaae tilsengs er saaledes den eneste Tiid vi have Fred for den lille Athalia, og dog ere vi alt nu komne til den Overbevisning, at trods alt den Uroe og Ubequemelighed det lille Væsen foraarsager os, ville vi dog [for ingen Priis] [overstreget: ikke] ønske hende borte, vi have begge virkelig i Vinter ganske opofret os for hende, og et Smil af og til, er Alt hvormed hun hidindtil har belønnet os. Dog, man maae jo ikke være egennyttig og kun gjøre [overstreget: Godt] [Ret] i Haabet om Belønning, med sin Omhue og samvittighedsfulde Pleie, at have bragt et lille, svagtfødt Menneske, om hvis Liv Alle hemeligt tvivlede •2• til et Punkt, da det næsten beundres, og dette er med hende

nu Tilfælde. Alle der see Barnet udbryde i Forundring over den mageløse Forandring der er foregaaet med det; 3 Undser, sagde vor Værtinde, det først veiede, nu er det snart 3 Lispund; og hvad der vil fryde den samtlige Familie end mere er, at hun er bleven et saare smukt Barn; som hun er tagen til i Styrke og Udvikling, er hun ogsaa bleven roligere, og da hun nu godt kjender os, leer o.s.v: begynde vi ogsaa at faae lidt Glæde for vor Omhue. Naar hun om Aftenen bliver afklædt, og for nogle Øjeblikke frie, for den, hende forhadte Indpakning, er hun især saare oprømt, jeg feiler aldrig at være tilstede for at trække hende i de trinde Pusselanker, en Maneuvre, der saare behager hende, da hun saa leer af fuld Hals. Den 24de i forrige Maaned, ¹ den gl: Schiøtts ² Geburtsdag, blev hun døbt i det preusiske Capel paa Capitolium af Præsten Doctor Abekind, ³ hvem hun gjorde sig alt mulig Umage for ved sit Skrig, at overdøve, den nettede lille Tale Manden holt høstede Tilhørerne derfor kun liden Gavn af, hun for sin Part hørte vist ikke et eneste Ord, først da hun fik det kølige Vand over Hovedet, holt hun i nogle Øjeblikke, at lutter Forundring inde, og betragtede ham med store Øjne, dog snart begynte igjen den gamle Sang, og Præsten blev ganske undseelig paa hendes Vegne. Hun fik Navnet Helga Athalia, det, efterstaaende Faddere kunne bevidne, først Madame Eddelien ⁴ og Frøken Emilie Brun, ⁵ da Professor Fogelberg, ⁶ Oberst Sødermark, ⁷ Jægermester Castenskjold Grevenkopf: ⁸ Dher. Küchler, ⁹ Nebelong ¹⁰ [overstreget: og] A Møller ¹¹ og jeg Martinus Rørbye. Rose var ikke med i Kirken, da hun vilde blive hjemme og arrangere Et og Andet, for at modtage dem, der kom fra Kirke, dog herom skriver best Rose selv. Dette er altsaa hvad du, for det første, faar at viide om vor Lille, hendes Gratulation til din Geburtsdag, haaber jeg, hun ad Aare selv vil kunne fremføre, som det sig hør og bør en smuk lille Sønnedatter. Til Julie ¹² skal jeg fremføre saavel Rose's som min Tak for Brevet og Beskrivelsen deri om hendes huuslige Indretninger, en paafaldende Feil var der imidlertid indløben for hende, idet hun havde beskrevet Alt med stor Omhyggelighed, lige til Spiisekammerdøren, da forblev hun paa engang stum, og det var netop paa det Punkt, hvor hun kunne have været mest interessant; jeg sad i den største Spænding, da Rose læste Brevet, og vi glædede os begge til at faae at viide hvad for herlige Sager den Helligdom indeholt; men ikke et Ord derom, om der var Smør og Meel, Øl og Rullepølse forbigik hun ganske med Taushed, hun sagde ikke engang om Caffen og Sukkeret [og Kagerne] havde sin Plads der eller i Hjørneskabet, og det [er] isandhed ingen Sag man maae betragte som en Baggatel, hun maae altsaa søge snart at oprette din begangne Feil ved at skrive et bedre Brev. Jeg vil haave at hendes Meel er godt til at koge Smørgrød af; thi hun

er Mester deri; Meelet i Rom er ypperligt og koster 4 Baioc Pundet, det kan du lade sætte i Avisen til almindelig Oplysning for Folk der vil komme hid og kan lave Smørgrød. Skade at det er den Ret hvori Rose minst exelerer, thi iøvrigt er hun dygtig, og det er her sandelig en god Ting, vi forsøgte at lade vor Middagsmad tilbringe fra Restaurateuren, men det var saa slet, at vi begge efter en Uges Forløb vare saa hjertelig kjede deraf, at Rose hellere foretrak selv at have den store Uleilighed; det blev ogsaa for Barnets Skyld næsten en Nødvendighed, vis hun ville see det trives og blive sund og frisk. Nu spiise vi daglig hjemme, men sandelig dette forøger ikke her vor Bequemelighed, det tager formegen, saavel af hendes •3• som min Tiid; thi omenskj[ønt jeg] just ikke beskjæftiger mig directe med Kjøkkenet, maae jeg dog ofte søge at styre den Lille, naar Rose ikke har Tiid til at passe hende, og har hun Barnet, er der ofte Meget hun ikke da kan bestride, og som jeg da maae søge at bringe tilrette, saa godt jeg er istand til. For kort Tiid kan man lade sig Saadant gefalle; men i Længden kan det umuligt gaae an, da jeg er alt formeget bunden og adspredt for min Kunst, og selv det, at jeg seer, at Rose ikke har det saaledes som jeg kunne ønske, gjør mig mindre tilfreds og rolig, og uden en fulkommen Rolighed i Sindet arbeider en Kunstner kun slet. Saa dette kjære Moder iforeening med at Rom fortiiden er et Opholdssted, hvor Alt næsten er stegen til det tredobbelte af hvad det koster hjemme, og hvor man med større Udgifter, dog maae leve yderst generet, da man her ikke engang kan opdrive en skikkelig Tjenestepige, der kunne lette Rose nogle af Besværlighederne, dette har tilsammen bevirket, at du i Løbet af denne Sommer igjen seer os hjemme. Hvad mig angaar, da har Alt den Tiid hvori jeg har været i Syden bidraget betydeligt til min Helbreds Forbedring; dog, skal jeg være oprigtig, da er det ikke ganske [overstreget: mit] [vort] Hjertes Lyst [overstreget: jeg] [vi] følger idet [overstreget: jeg] [vi] reiser hjem, saa meget j[eg] end ønsker snart at gjensee dig og Alle Kjære hjemme; dog [overstreget: jeg] [vi] føler, at [overstreget: jeg] [vi] saaledes handler efter [overstreget: min] beste Overbeviisning og da jeg under nærværende Omstændigheder alligevel her ingen rigtig Roe kan have, maae Ønsket at tilbringe endnu et Aar i Syden for Øjeblikket staae tilbage. I Anledning altsaa af vor Hjemkomst, er der Adskilligt, som vi ønskede besørget, og som [overstreget: jeg] [vi] ikke veed at anbefale Nogen bedre end dog kjære Moder og Frue Schiøtt,¹³ da Mødrene, dog vist ere de, der tage sig Børnenes Anligender mest til Hjertet. Du vil derfor maaske være saa god at meddeele Frue Schiøtt hvad Rose og jeg udbeede os af Eder. Først maatte du eller hun fæste os en rigtig rigtig skikkelig skikkelig Piige, det var vel best at hun blev fæstet fra 1ste August, Lønningen maa[e] I

bestemme, dog maae jeg sandfærdig bemærke at mange Penge har vi sandelig ikke, derefter maae ogsaa Alt paa beste Maade indrettes. [For] det Andet maae I overlægge hvor vi best kunne anbringes i de Par Maaneder vi ville komme før Flyttetiden, da det er en vanskelig Sag at overdrage Nogen at leie Værelser til os, da jeg maae tage megen Hensyn til et Malerværelse, og at der deri er godt Lys: Rose og jeg have talt om det skulle være muligt i den Mellemtid at kunne boe, enten i de to Værelser Schiøtt har i Stuen særskilte, eller om du skulle have mine gamle Værelser ledige, i hvilket som helst Tilfælde ville vi betale den Leie, der ellers gaar deraf, og tinge os i Kost hos Moder eller Svigermoder. Jeg taler her ganske oprigtigt, og haaber ogsaa, at derfor du kjære Moder og Frue Schiøtt vil behandle denne Sag med den samme Oprigtighed. Er Schiøtt's eller dine Værelser leiede fordeelagtigt ud, er det naturligviis ikke vor Meening, at de Logerende skulde opsiges for vor Skyld, jeg haaber kun da, at I fant andet Raad for os. For det Tredie havde jeg lovet Rose, som du veed at forrære hende 6 Meelbøtter fra Norge, og om jeg erindrer ret har alt Emilie¹⁴ faaet i Comision at købe dise; ere de nu ikke alle ankomne da vær du saa god igjen at skrive derom, saa at de kunne være komne naar Rose kommer tilbage. Jeg ønskede helst af de indbrænte, og ikke som dit store Sæt, Ingen af dem maatte heller være saa store, som de største af dine, eller saa smaae som de minste, der synes mig til liden Nytte, helst ønsker jeg 3 af den temelig Størrelse og dertil 3 noget mindre i Alt altsaa 6. For det Fierde skal jeg minde dig og Justitsraad Schiøtt om et Løfte Rose siger at have modtaget, at nemlig du og Elise,¹⁵ han og Frue og Mine¹⁶ ville møde os i Hamborg og faae vi Vished om at I vil holde Ord skal vi søge at indrette vor Reise saaledes som det best convenere ham hvad Tiden angaar. Herom altsaa maae vi bestemt viide Besked, for at træffe de nøiere Bestemmelser. For det Femte vil du være saa god at •2• siige Schiøtt at der fra Italien er afsent 3 Kasser til ham, en fra Palermo, en fra Neapel gjenem Mægler Wübbe i Hamborg og en herfra gjenem Consul Dalgas¹⁷ i Livorno, dog skal jeg nærmere en af disse Dage underrette ham selv om Indholdet, da jeg dog have meget at tilskrive ham om, jeg maae da ogsaa beede ham om at ansøge Toldkammeret for os, at vi faae vore smaae Sager toldfrit indførte. Og nu kjæreste Moder siiger jeg det for dennegang Levvel jeg har ingen vi •1• dere Nyheder at meddeele herfra; Frøken Brun's Forlovelse med Jægermester Castenskjold kjender man vel alt. Ogsaa Rygtet om C Trepka's¹⁸ Forlovelse med Frøken Falbe¹⁹ er naaet hid, han faar vist en inderlig god Piige hvorfor saavel Rose som jeg beede meget at gratulere dem begge. – Vi have her Ulykke med at faa vor lille Piige kaldet Athalia. Alle finde at Helga falder saa smukt i Øret at de altiid

erkyndige sig om hende ved dette Navn; jeg skal siige fra Rose at hun er bleven et velsignet roligt smukt og smilende Barn med Emma's²⁰ Næse ellers har hun noget tilfældes med Fætter Julius. Saavel Rose som jeg hilser dig kjære gode Moder, Alle Søskende og Svogere, og den heele Schiøttske Familie ret hjerteligt.

Din hengivne Søn Martinus

Vil du gratulere Emilie til hendes Geburtsdag fra os. Siig mig endelig i dit næste Brev om John²¹ har faaet Raderingerne fra Reineck²² tilsendte.

[tilføjet af Rose Rørbye:]

Med Nød og Næppe har jeg nu faaet Martinus standset saa meget i sin Veltalenhed at der dog er bleven en lille Plads tilovers at ogsaa jeg kjære Fru Rørbye kan bringe Dem min Gratulation og mit inderlige Ønske om ret megen Glæde for Dem i det Aar som følger; vel veed jeg, det er just ikke saa passende i en saa kjær og høitidelig Anledning som denne og til Tak for Deres kjærlige •4• Breve, at fremkomme med et Par Linier skreeve i en Andens Brev men min lille Athalia levner mig ikke saa megen Frihed at der kunde være Tanke om at faae skrevet et heelt Brev, jeg maa derfor lade mig nøie med Dette, og stoler paa, at De, kjære Fru Rørbye tager Villien [...] – Hvor megen Glæde vor lille Pige forskaffer Os, kan jeg ikke beskrive Dem, men da De jo selv har faat saamange yndige Børn, saa har De jo en god Idee om hvormegen Fryd et saadant lille uskyldigt Pus foraarsager sine Forældre selv om man til enkelte Tider maa døie lidt Ondt med dem. Smuk, som Martinus siger er hun paa ingen Maade, men mild som en Engel og levende og munter, mere behøves jo heller ikke for at gjøre et lille Barn elskværdig; jeg vil kun ønske at Du kjære Fru Rørbye og den øvrige Familie maa kunne holde den samme Dom om hende, naar Vi om kort Tid presenterer hende hjemme. At Tanken om Hjemreisen opfylder mig med den største Rolighed kan jeg ikke nægte, dog har jeg ogsaa af og til en ængstlig Følelse derved; skjøndt mange Savn har vi dog levet lykkeligt her, hvem veed, hvad Følgerne af dette Skridt vil blive, men Vi handle efter vor bedste Overbeviisning, Resten overgive Vi i Gud's Haand, Han der vil Alt til det Bedste for Os – Emma skal vel have Bryllup i Sommer? men siig hende, at hun maa en[delig] opsætte det, til M. kommer, som vel skeer i Slutningen af July, jeg vil bestemt være en af Bryllups-Gjæsterne – oh! vee! nu er her ikke meer Papiir; lev vel kjæreste Fru Rørbye til vi sees og bevar mig indtil den Tid i kjærlig Erindring; Alle, hvem [der inte]resserer sig lidt for mig, maa De endelig bringe [mine] hjerteligste Hilsener, selv bedste Fru Rørbye hilses D[e hjerte]ligt af deres hengivne Svigerdatter Rose

- ¹ Se dagbogen samme dato.
- ² Christian Frederik Schiøtt.
- ³ Heinrich Abeken.
- ⁴ Olivia Francisca Eddelien, f. Hjorth.
- ⁵ Emilie Brun.
- ⁶ Bengt Erland Fogelberg.
- ⁷ Olof Johan Södermark.
- ⁸ Vilhelm Grevenkop-Castenschiold.
- ⁹ Albert Küchler.
- ¹⁰ Niels Sigfred Nebelong.
- ¹¹ Adam Müller.
- ¹² Julie Fredrikke Rørbye.
- ¹³ Charlotte Johanne Schiøtt, f. Schack.
- ¹⁴ Emilie Collett, f. Rørbye.
- ¹⁵ Elise Rørbye.
- ¹⁶ Wilhelmine Schiøtt.
- ¹⁷ Christian Dalgas.
- ¹⁸ Christian Trepka.
- ¹⁹ Ida Louise Mathilde Falbe.
- ²⁰ Emma Eulalia Rørbye.
- ²¹ John Rørbye.
- ²² Robert Reinick.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

